

I. Napišite sažetak ovog teksta koristeći vlastite izraze. Sažetak ne bi trebao biti veći od jedne stranice.

VELIKO ISTRAŽIVANJE RUŠI CIJELI NIZ VELIKIH DRUŠTVENIH MITOVA

Po uzoru na Poljsku i Mađarsku, i kod nas jača konzervativni pokret. Na djelu je snažna retradicionalizacija hrvatskog društva, stav je koji često čujemo. Proces započet devedesetih dobio je jaki zamah pojavom konzervativnih skupina poput „U ime obitelji“ Željke Markić, koja je organizirala referendum o obitelji, ili udruge Vigilare Vice Batarela koja je pokrenula peticiju za zabranu pobačaja.

No, istraživanja kažu da je taj opći dojam, kako to često biva - pogrešan. Bez obzira na ultrakonzervativne glasove kakve sve češće čujemo, proces modernizacije obiteljskih odnosa nastavlja se polako ali sigurno od osamdesetih do danas. Žene u Hrvatskoj danas su samosvjesnije i kod kuće uživaju veću slobodu nego u socijalizmu, proizlazi iz istraživanja o rodnoj nejednakosti u podjeli rada u kućanstvu koji je sociologinja Inge Tomić-Koludrović, voditeljica splitskog odjela Instituta za društvena istraživanja Ivo Pilar, provela u suradnji s Mirkom Petrićem i Ivanom Puzekom s Odjela za sociologiju Sveučilišta u Zadru te s Augustinom Deradom iz splitskog Pilara. Istraživanje provedeno 2016. predstavljeno je jučer na kongresu Hrvatskog sociološkog društva u Zagrebu.

Istražujući muško-ženske odnose i podjelu poslova u kućanstvima 1999. i 2015., Inga Tomić-Koludrović uočila je da je došlo do smanjenja “privatnog patrijarhata”, kako naziva potlačen položaj žene u obiteljima u kojima one obavljaju veliku većinu kućanskih poslova. Nasuprot tome bi se “javni patrijarhat” odnosio na broj žena koje rade izvan kuće - što ima više zaposlenih žena, ta se zemlja ili područje smatra razvijenijim i manje tradicionalnim, kao i ona u kojima muškarci više sudjeluju u kućanskim poslovima i brizi o djeci.

Sociološka istraživanja govore da se smanjuje postotak poslova u kućanstvu koje žene obavljaju bez ikakve pomoći muškaraca.

Ono što je ojačalo to je “javni patrijarhat”, u što spada vladajuća ideologija, pa tako i pozivi iz crkvenih i konzervativnih krugova na vraćanje tradicionalnoj ulozi žena

kao majki i domaćica. Međutim, u svakodnevnom životu, u svojim obiteljima, žene su nastavile širiti svoj prostor slobode. To potvrđuje i analiza rezultata istraživanja vrijednosti provedenih u Hrvatskoj od sredine osamdesetih do danas, što je 2011. objavio sociolog Duško Sekulić: rodni konzervativizam bio je na vrhuncu na kraju socijalističkog razdoblja i otad je stalno padao - dok su rasli i religioznost i nacionalni ekskluzivizam. Stvar se ponešto počela pogoršavati s ekonomskom krizom 2008., jer pogoršanje ekonomskih uvjeta za sobom obično nosi smanjivanje sloboda, no opći trend je ostao: položaj žene se popravlja.

Slika je manje ružičasta kad se vide egzaktni podaci. Čak 80 posto žena u Hrvatskoj jedine su u kući koje peru suđe i peglaju, manje od trećine muževa ponekad će pripremiti ručak ili večeru. Ne računajući tradicionalne “muške poslove” poput sitnijih popravaka i tankanja goriva, muškarci će češće s novčanikom u ruci otići do dućana: takvih je nešto više od dvadeset posto u Hrvatskoj, kao i u Sloveniji i Bosni i Hercegovini. U skladu s očekivanjima, ovo istraživanje potvrđuje da su Slovenci najmoderniji, slijede Hrvati, pa Srbi te Bosanci koji su najtradicionalniji. Muškarci u najvećem postotku glačaju u Sloveniji (12%), zatim u Hrvatskoj 7%, pa u Srbiji 6% i u BiH 5%. Ali najrjeđe ćete ih vidjeti s peglom u ruci. Mirko Petrić tumači da muškarci više obavljaju zadatke koji se smatraju kreativnijim, povremenim i vremenski manje zahtjevnim (kuhanje, odlazak u kupnju, popravci po kući i održavanje automobila), dok su žene zadužene za onaj zamorniji dio posla, čišćenje, pranje i glačanje, te ono što jedna autorica naziva “mentalnim nadgledanjem općeg funkcioniranja kućanstva”.

Došlo je do velikog napretka u odnosu na devedesete, a ni kad se uspoređujemo s ostalim europskim zemljama, nismo toliko loši, ističu autori istraživanja. I u razvijenim zemljama žene obavljaju 70 posto kućanskih poslova, i onda kad su oba partnera zaposlena, upozorava Mirko Petrić. Stvari se mijenjaju polako, najprije među mlađima, obrazovanijima i u višim klasama.

Ako je u 15 godina nešto poraslo s jedan ili tri na 20 posto, to je svakako znatan rast, tumači Inga Tomić-Koludrović koja je prije dvije godine objavila knjigu “Pomak prema modernosti - žene u razdoblju zrele tranzicije”. Tadašnje istraživanje srušilo je stereotip kako su Dalmatinci u Hrvatskoj prvaci u patrijarhatu. Upravo suprotno, splitska sociologinja ustanovila je da u

Dalmaciji, posebno u njenom obalnom dijelu, dvije trećine žena po svojim stavovima spadaju u modernije, emancipiranije tipove. Istodobno je u Zagrebu pronašla i one najemancipiranije, i one najtradicionalnije. “Pokazalo se da u Zagrebu istodobno žive, u sličnim postocima, žene koje su najemancipiranije, i one najtradicionalnije. U velikim dijelovima Zagreba žene su jednako rodno tradicionalne kao i u najmanje emancipiranim dijelovima Hrvatske”, ističe sociologinja.

Puno više nego u pranje suđa i peglanje, očevi su uključeni u podizanje djece. Gotovo svaki peti otac u Hrvatskoj (23 posto) vodi djecu u vrtić ili školu, 15 posto će ih izvesti van na igru, a nešto manje, 10 posto očeva, sudjelovat će u onom najdosadnijem poslu, učenju s djetetom i pomaganju pri pisanju domaće zadaće. U bavljenju djecom Hrvati čak prednjače pred Slovencima, koji su po gotovo svim parametrima najmoderniji, s najpravno-pravnijim obiteljskim odnosima.

Izvor: jutarnji.hr

II. Dolje navedeni tekst prevedite na poljski jezik.

U srijedu ujutro iz općine Griffen priopćeno je kako se otkazuje za poslijepodne najavljeni susret dobitnika Nobelove nagrade Petera Handkea s građanima i medijima.

Saša Stanišić, dobitnik ovogodišnje Njemačke književne nagrade, jedne od najvažnijih književnih nagrada za njemačko govorno područje, u svom je govoru na svečanosti dodjele nagrade povodom otvaranja Frankfurtskog sajma knjige žestoko kritizirao ovogodišnju odluku o dodjeli Nobelove nagrade Peteru Handkeu.

Stanišić, koji potječe iz Višegrada u BiH, a u ranim devedesetima zbog rata je prebjegao u Njemačku, kritizirao je Handkea zbog njegove podrške Miloševićevu režimu tijekom rata u devedesetima.

Dodjela Nobelove nagrade za književnost Peteru Handkeu je, zbog njegove podrške Miloševiću i negiranja genocida u Srebrenici, diljem svijeta, a posebice na jugoistoku Europe, naišla na brojne osude.

Izvor: jutarnji.hr

III. Izaberite jednu od tema i napišite rad duljine oko jedne stranice.

1. Embargo kao (ne)učinkovit način utjecaja na promjenu političke situacije u nekoj zemlji
2. Nobelova nagrada za književnost, dodijeljena Olgi Tokarczuk, (ne)može promijeniti kulturnu klimu u Poljskoj
3. Može li strah pred terorizmom ugroziti temelje europske demokracije?

IV. Na svaku liniju prepishite jedan izraz od onih ponuđenih u ključu.

Kako (1) novogodišnje odluke

Svake godine govorimo: *Ove(2) godine biti drugačije.* Ako ste uvijek donosili novogodišnje odluke, možda ste se i ove godine zarekli da ćete u budućnosti više vježbati,(3) se hraniti, provoditi manje vremena(4) uredu ili uložiti više vremena u svoju obitelj. Možda ste obećali da(5) prestati pušiti, naučiti nešto novo, lakše podnositi stres, ili(6) više ne dopustiti da se sakupi velika gomila prljavog(7).

Ili, možda ste ipak na suprotnom kraju(8) linije. Toliko se ljudi(9) da neće više donositi novogodišnje odluke. Možda se osjećate kao(10) su one gubitak vremena, a ne postoji način da se bilo koja novogodišnja odluka zaista održi. Kome je potrebno razočaranje na kraju još jedne godine, zar ne?

Ali, zašto ovu godinu ne učiniti najboljom(11) sada? Zašto ne učiniti nešto što će vam dati onaj predivan osjećaj uspjeha kada se pri(12) 2019. godine sjetite ovih trenutaka?

Nećete postići osjećaj uspjeha ako donesete novogodišnje odluke pa ih(13), kao ni ako uopće ne donesete novogodišnje odluke.

Jednostavnije je fokusirati se na samo jednu ili dvije odluke, nego fokusirati se(14) održavanje 10, 20 odluka. Zaboravite na pisanje popisa. Umjesto toga, odaberite jednu ili dvije do(15) vam je najviše stalo. Ako ih održite još prije kraja godine, odlično! Zatim, tek tada možete se odlučiti za još jednu ili dvije(16) odluke.

One moraju biti vrlo specifične. Ako želite izgubiti(17) težine, koliko kilograma, realistično gledano, možete izgubiti u mjesec dana? Ako želite provoditi manje vremena u uredu, nemojte(18) dopustiti da ostajete iza kraja radnog vremena najmanje 3 puta tjedno. Želite organizirati svoj dom? Fokusirajte se na jednu prostoriju mjesečno, a odlučite i da ćete posvetiti 15 minuta dana za(19) smeća iz svake prostorije. Shvatili ste(20) čemu je riječ.

	A	B	C	D
1.	zadržati	izdržati	održati	podržati
2.	će	ćete	ću	ćemo
3.	lošije	zdravije	obilno	potpuno
4.	na	iza	o	u
5.	ćete	budete	ću	ćemo
6.	nekada	ponekad	nikada	puno
7.	povrća	rublja	tepiha	posteljina
8.	ovih	takvog	one	ove
9.	zareklo	ureklo	proreklo	reklo
10.	što	da	već	i
11.	prije	iza	do	da
12.	krajem	kraja	kraju	kraj
13.	zaboravite	prekrižite	iskrižite	prekršite
14.	na	u	ispod	nad
15.	koji	kojih	kojeg	koje
16.	manjih	manju	manje	veću
17.	manjak	optimum	tereta	višak
18.	si	sebi	sobom	seбом
19.	ubacivanje	izbacivanje	prebacivanje	nabacivanje
20.	od	oko	o	u